

Jan Antonín Mager

Rodové kořeny tyrolského zemského hejtmána Franze Josefa Stumpfa

Ve dnech, v nichž píší tyto řádky, uplynulo právě 135 let od narození význačného rakouského křesťansko-sociálního politika, jímž byl Franz Josef Stumpf. Po středoškolských studiích v tyrolském Hallu pokračoval studiem fyziky na univerzitě v Innsbrucku a technické univerzitě ve Vídni zakončeném promocií. Navštěvoval také učitelský ústav v Bolzanu a byl pak činný jako profesor vídeňské akademie pro vzdělávání učitelů. Roku 1907 byl za Hopfgarten im Brixenthal, Kitzbühel a Kufstein zvolen poslancem rakouské říšské rady, v roce 1908 také do tyrolského zemského sněmu. Po rozpadu rakousko-uherské monarchie byl členem rakouského provizorního a posléze i definitivně ustaveného Národního shromáždění. V letech 1918 a 1919 zastával funkci tyrolského zemského rady, následně byl zástupcem zemského hejtmána a roku 1921 byl zvolen tyrolským zemským hejtmánem. V této funkci setrval až do své smrti, která jej zastihla v Innsbrucku 28. února 1935. V letech 1931-1934 byl krom toho členem rakouské spolkové rady, jíž jako její prezident předsedal od začátku prosince 1932 do konce května 1933.¹ Fotografie je ze sbírek Österreichische Nationalbibliothek, Wien.

Na snímku vpravo je farní kostel sv. Jana Křtitele, kde byl pokřtěn Franz Josef Stumpf. Záblatí, okr. Prachatice, foto autor 7. 3. 2011.

Důvod, proč příspěvek o osobnosti rakouského politika je určen ke zveřejnění na stránkách Rodopisné revue, která preferuje jihočeskou tematiku, je prostý. Franz Josef Stumpf se narodil na Šumavě, stejně jako jeho matka a její předci. Z otcovy strany však rodové kořeny byly vrstlé do půdy Tyrol. Hejtmánův děd Franz Stumpf byl v tamní obci Kundl (dnes městyse) ranhojičem a z manželství s místní rodačkou Annou rozenou Jäger měl syna, který nejenže při křtu dostal jeho jméno, ale také později profesně kráčel v jeho šlépějích.

Tento Franz Stumpf junior jako diplomovaný lékař² získal ve věku 24 let místo obvodního lékaře v šumavském městyse Záblatí (Markt Sablat). Nastoupil sem v únoru roku 1870. Zde se seznámil s Marií Markowetz, selskou dcerou z blízké Hlásné Lhoty (Wihorschen). Byli oddáni v záblatském farním chrámu sv. Jana Křtitele dne 17. června 1873. Ženichovi bylo 27 let, nevěstě 22 1/2.³

V Záblatí se manželům narodilo celkem šest dětí. Prvorozený Karl Alois přišel na svět 10. listopadu 1874 v domě čp. 9,⁴ po něm pak 30. března 1876 Franz Josef - pozdější tyrolský zemský hejtmán, 22. července 1877 Viktor a 27. února 1879 Alois. Rodný dům těchto tří bratrů nese popisné číslo 57. Nejmladší dvě děti se narodily v čp. 12. Dne 29. března 1881 to byla dcera Hermine a 26. února 1884 syn Friedrich.⁵ V Záblatí působil chirurg Stumpf do září téhož roku.⁶ Zda poté rovnou přesídlil s rodinou do rodného kraje, není mi známo. Ale v roce 1896 je doloženo jeho působení, coby obvodního lékaře, v Kundlu.⁷

Šumavští Stumpfovi předci pocházeli vesměs z lokalit výhradně osídlených německy hovořícím obyvatelstvem. Dívčí příjmení jeho matky, byť psané v německé formě, se však jeví původně jako české. Berní rula z roku 1654 v Hlásné Lhotě ještě příjmení Markovec nezaznamenává.⁸ Setkáváme se s ním však sporadicky v matrikách některých blízkých farností.⁹ Návaznost na předky Franze Josefa Stumpfa se mi v nich však nepodařilo najít.

¹ [http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Stumpf_\(CS\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Stumpf_(CS))

² Diplomovaný lékař, na rozdíl od graduovaného lékaře, byl léčitel s nižším medicínským vzděláním.

Nepříslušel mu akademický titul. Byl také označován jako ranhojič, ranlékař či chirurg, německy Wundarzt.

³ Státní oblastní archiv v Třeboni (dále jen SOA T), sbírka matrik (dále SM),

Fara Záblatí 13 (O 1858-1907 pro celou farnost), fol. 39.

⁴ SOA T, SM, Fara Záblatí 10 (N 1858-1874 pro celou farnost), fol. 98.

⁵ SOA T, SM, Fara Záblatí 11 (N 1875-1897 pro celou farnost), fol. 17, 41, 69, 97, 139.

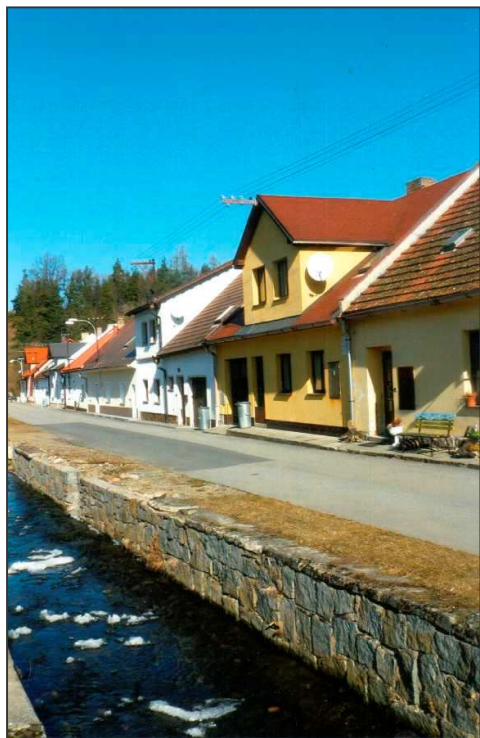
⁶ O době působení lékaře Stumpfa v Záblatí vypovídá místní matrika zemřelých z let 1843-1894 pro celou farnost (SOA T, SM, Fara Záblatí 15), kde je uveden jako ohledávající zemřelých osob v údobí od února 1870 do září 1884.

⁷ Praetorius Oesterreichischer Medicinal-Schematismus für 1896, Wien und Leipzig 1896, S. 263.

⁸ Berní rula 28 Kraj Prácheňský, II. díl, ed. Antonín Haas. Praha 1954, s. 535. Příjmení Markovec berní rula zaznamenává pouze v kraji Podbrdském v Žebráku a Hájích.

⁹ Nejvíce zápisů tohoto příjmení nalezneme v matrikách sousední české fary v Lažišti.

Nejstarším mně známým ascendentem agnátního vývodu jeho matky byl Simon Markowetz z Hlásné Lhoty. Jeho syn Petr, jehož zápis narození jsem nezachytil, se 15. listopadu 1722 oženil v Záblatí s Evou Tischler, která pocházela rovněž z Hlásné Lhoty.¹⁰ Z tohoto manželství se m. j. narodil 17. září 1739 syn Mathias,¹¹ který převzal selskou živnost od svého otce. Z Mathiasova prvního manželství, uzavřeného v Záblatí 11. května 1761 s Marií Kollenberger,¹² se ve statku, který o několik let později obdržel popisné číslo 14, narodil i syn Anton. Ten byl pokřtěn 11. června 1780¹³ a stal se dalším hospodářem na rodném gruntu. S Annou Marií, dcerou místního svobodníka Franze Zaunmüllera, byl oddán v Záblatí 5. února 1804.¹⁴ A jejich syn Jakob Markowetz, narozený tamtéž a pokřtěný 5. července 1819,¹⁵ se stal dalším v řadě hospodářů na této živnosti. Oženil se roku 1848 v Prachaticích se selskou dcerou z Perlovic Katharinou Mickschl.¹⁶

Fotografie vlevo představuje ulici při Farském potoce, kde je zprava zachycena část domu čp. 59, s okrovou omítkou a mansardou je čp. 58. Další, bílý dům čp. 57 je rodný dům tyrolského zemského hejtmána Franze Stumpfa, bližší pohled nabízí druhý snímek. Záblatí, foto autor 7. 3. 2011.

Manželům se narodilo 7. prosince 1850 jediné dítě, dcera Maria, což byla matka zemského hejtmána Stumpfa.¹⁷ Svíce života Jakoba Markowtze však záhy dohořela, zemřel pod obrazem vodnatelnosti v rodném domě dne 1. října 1852.¹⁸ Vdova Katharina se 16. srpna následujícího roku znovu provdala, jejím druhým manželem a hospodářem na čp. 14 v Hlásné Lhotě se stal místní selský syn Karl Kollenberger.¹⁹ Toto manželství však zůstalo bezdětné. Maria Markowetz jako jedináček byla tedy bohatou nevěstou, která nepochybně ranlékaři Franzu Stumpfovi přinesla bohaté věno.

Městys Záblatí, pokud je mi známo, neměl a nemá potřebu oficiálně pojmenovávat místní komunikace. Pokud by si v budoucnu rozvoj místa tuto potřebu vyžádal, pak ulici, lemující Farský potok, v níž se Franz Josef Stumpf narodil, by vedle možného názvu Potoční ulice slušelo i pojmenování ulice Stumpfova. Vedle tyrolského Kundlu, kde je pohřben, Wörglu a Innsbrucku by tak Záblatí mohlo být čtvrtým místem s ulicí pojmenovanou po této osobnosti, svém rodáku.

¹⁰ SOA T, SM, Fara Záblatí 4 (NOZ 1709-1733 pro celou farnost), s. 226.

¹¹ SOA T, SM, Fara Záblatí 5 (NOZ 1734-1854 pro celou farnost), s. 74.

¹² SOA T, SM, Fara Záblatí 6 (NOZ 1755-1778 pro celou farnost), s. 387.

¹³ SOA T, SM, Fara Záblatí 7 (N 1778-1800 pro celou farnost), s. 14.

¹⁴ SOA T, SM, Fara Záblatí 12 (O 1778-1857 pro celou farnost), s. 384.

¹⁵ SOA T, SM, Fara Záblatí 9 (N 1811-1857 pro celou farnost), fol. 221.

¹⁶ SOA T, SM, Fara Prachatice 55 (Index NOZ 1830-1853), litera M. Matrika oddaných pro Perlovice z let 1785-1941 je dosud uložena na matričním obvodě Městského úřadu v Prachaticích a není tak t. č. bádání přístupná.

¹⁷ Jako pozn. č. 15, fol. 232.

¹⁸ SOA T, SM, Fara Záblatí 15 (Z 1843-1894 pro celou farnost), fol. 338.

¹⁹ Jako pozn. č. 14, s. 412.

Maria Markowetz, matka tyrolského zemského hejtmana
Franze Josefa Stumpfa - vývod z osmi předků

1. Maria Markowetz * 7. 12. 1850 Hlásná Lhota 14
oo 17. 6. 1873 Záblatí, m. Franz Stumpf, ranlékař,
† ?
2. Jakob Markowetz, sedlák v Hlásné Lhotě 14, ~ 5. 7. 1819 *Hlásná Lhota 14
oo 1848 Prachatice (Perlovice), Katharina Mickschl
† 1. 10. 1852 Hlásná Lhota 14
3. Katharina Mickschl ~ 28. 10. 1826 *Perlovice 7
I. oo 1848 Prachatice (Perlovice), Jakob Markowetz
II. oo 16. 8. 1853 Záblatí (Hlásná Lhota), Karl Kollenberger
† ?
4. Anton Markowetz, sedlák v Hlásné Lhotě 14, ~ 11. 6. 1780 *Hlásná Lhota 14
oo 5. 2. 1804 Záblatí (Hlásná Lhota), Anna Maria Zaunmüller
† ?
5. Anna Maria Zaunmüller ~ 19. 2. 1781 *Hlásná Lhota 20
oo 5. 2. 1804 Záblatí (Hlásná Lhota), Anton Markowetz
† 8. 1. 1859 Hlásná Lhota 14
6. Josef Mickschl, sedlák v Perlovicích 7, ~ 5. 3. 1787 *Perlovice 7
oo 5. 5. 1818 Prachatice (Fefry, dnes Libínské Sedlo), Maria Sager
† post 1853
7. Maria Sager ~ 12. 8. 1797 *Fefry 27
oo 5. 5. 1818 Prachatice (Fefry), Josef Mickschl
† post 1853
8. Mathias Markowetz, sedlák v Hlásné Lhotě 14, *17. 9. 1739 Hlásná Lhota
I. oo 11. 5. 1761 Záblatí (Hlásná Lhota), Maria Kollenberger
II. oo 20. 5. 1793 Záblatí (Hlásná Lhota), Maria ovdovělá Hudler
† ?
9. Maria Kollenberger, selská dcera z Hlásné Lhoty, *2. 4. 1736 Hlásná Lhota
oo 11. 5. 1761 Záblatí (Hlásná Lhota), Mathias Markowetz
† 11. 2. 1793 Hlásná Lhota 14
10. Franz Zaunmüller, svobodník v Hlásné Lhotě 20, záblatský měšťan, *cca 1744
oo 10. 11. 1772 Zbytiny, Agnes Sigl
† 11. 12. 1829 Hlásná Lhota 20
11. Agnes Sigl, selská dcera ze Zbytin, *6. 4. 1749 Zbytiny
oo 10. 11. 1772 Zbytiny, Franz Zaunmüller
† 10. 1. 1742 Hlásná Lhota 20
12. Veit Mickschl, sedlák v Perlovicích 7 *28. 5. 1748 Sviňovice
oo 8. 11. 1772 Prachatice (Perlovice), Eva ovdovělá Kazer
† 1818 Perlovice
13. Eva N. * ?
I. oo ?, Wenzl Kazer
II. oo 8. 11. 1772 Prachatice (Perlovice), Veit Mickschl
† 1796 Perlovice
14. Johann Sager, sedlák z Fefrů 27, *21. 5. 1769 Fefry
oo 19. 1. 1790 Prachatice (Fefry), Magdalena Rothbauer
† 17. 2. 1858 Fefry 27
15. Magdalena Rothbauer, selská dcera z Fefrů, *10. 5. 1762 Fefry
oo 19. 1. 1790 Prachatice (Fefry), Johann Sager
† 8. 2. 1839 Fefry 27.